

	T.C. BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ TARIM VE HAYVANCILIKTA STANDARDİZASYON VE BELGELENDİRME UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM SİSTEMİ			
	Doküman No TLM.06	İlk Yayın Tarihi 18.03.2021	Revizyon Tarih/No --/00	Sayfa No 1/23
KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME KURULUŞU ÇALIŞMA TALİMATI				

1. AMAÇ VE KAPSAM

Bu talimat, T.C. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Tarım ve Hayvancılıkta Standardizasyon ve Belgelendirme Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından yetkilendirilmiş olan belgelendirme kuruluşlarının yeterliliğini, tarafsız ve bağımsız olacak şekilde sertifikasyon faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi usul ve esaslarının tanımlanmasını ve ilgili tüm işlemleri kapsar.

2. TANIMLAR VE KISALTMALAR

Belgelendirme Kuruluşu: Merkezimiz tarafından yetkilendirilmiş olan belgelendirme programını işleten tüzel kişiliğe sahip üçüncü taraf uygunluk değerlendirme kuruluşu,

Müşteri: Kuruluş tarafından sertifikasyon hizmetleri verilen firmayı,

Danışmanlık: Belgelendirilmiş veya belgelendirilecek olan hizmetin uygulanması, sağlanması veya sürdürülmesine katılımını,

Belgelendirme Programı: Küçükbaş Sürü Belgelendirme Programını,

Tarafsızlık: Objektifliğin varlığında belgelendirme programının işletilmesini,

Uygunsuzluk: Küçükbaş Sürü Belgelendirme Programında bir şartın yerine getirilmemesi,

İlk Belgelendirme Denetimi: Müşterinin program kapsamında belgelendirme talep ettiği ilk belgelendirme denetimini,

Belge Yenileme Denetimi: Müşterinin sertifika geçerlilik süresi sonunda tekrar belgelendirme için başvuru yaparak belge yenileme denetimini ifade eder.

3. UYGULAMA

3.1. Genel Şartlar

Belgelendirme kuruluşu ile müşteriler arasında sorumlulukların göz önünde bulundurulduğu yasal geçerliliği olan sözleşme hazırlanmalı ve karşılıklı olarak imzalanmalıdır. Müşteri belgelendirme kuruluşunun itibarını zedeleyecek bir şekilde sertifikayı kullanmayacağını ve belgelendirme kuruluşunun yanıltıcı ve yetkisiz olarak kabul edebileceği herhangi bir beyanda bulunmayacağını taahhüt etmelidir. Belgelendirme şartlarını etkileyebilecek adres, işletme sahibi, personel değişikliği ve işletmedeki değişiklikler gibi ilgili bilgiler belgelendirme kuruluşuna ivedilikle bildirilmelidir. Küçükbaş Sürü İşletme sahibi ani hayvan ölümleri, ihbarı

Hazırlayan Kalite Yönetim Temsilcisi	Onaylayan Merkez Müdürü

	T.C. BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ TARIM VE HAYVANCILIKTA STANDARDİZASYON VE BELGELENDİRME UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM SİSTEMİ			
	Doküman No TLM.06	İlk Yayın Tarihi 18.03.2021	Revizyon Tarih/No --/00	Sayfa No 2/23
KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME KURULUŞU ÇALIŞMA TALİMATI				

zorunlu hastalıkların tespit edilmesi durumunda işletme belgelendirme kuruluşunu bilgilendirmekle yükümlüdür. Belgelendirme kuruluşu yasal mercilere bu bilgileri iletmelidir. İşletmeler ile belgelendirme kuruluşu arasında yapılan sözleşmede Küçükbaş Sürü Standardı (STD.02)'nin, program şartlarının ve ilgili diğer standartların/yasal yükümlülüklerin sertifika geçerlilik süresi boyunca gereklerini karşılamaya devam ettiğini işletme sahibi beyan etmelidir.

3.1.1. Belgelendirme kuruluşu belgelendirme faaliyetlerini tarafsız bir şekilde yürütmekle yükümlüdür. Belgelendirmede tarafsızlığa gölge düşürecek ticari, mali veya diğer baskıların oluşmaması adına riskleri belirleyerek önlemler alınmalıdır. Kuruluşta görevli personelin, üst yönetimin ve denetçi ekibinin tarafsızlık ve gizlilik sözleşmeleri oluşturulmalıdır. Denetime katılan denetçiler için denetime katılacağı her müşteri için müşteriye özel tarafsızlık ve gizlilik beyanları alınmalıdır. Müşterinin bilgilerinin gizli kalması diğer taraflara bilgilerin verilmemesi kuruluş tarafından sağlanmalıdır.

3.1.2. Kuruluş belgelendirme faaliyetinde görev alan tüm kişiler için yetki ve sorumluluklarını belirlemiş ve kişilere bildirmiş olmalıdır.

3.1.3. Kuruluş belgelendirme faaliyetleri ile ilgili belgelerin askıya alınması, geri çekilmesi veya başvuru koşulları, şikâyet ve itirazların ele alınması gibi hazırlamış olduğu dokümanları internet sitesinde yayımlamalıdır.

3.1.4. Kuruluş, belgelendirme prosesinde yer alan personelin ve denetçilerin yeterliliğini kanıtlamalı ve yeterliliğini belirli aralıklarla izlemelidir. Gerekli olan eğitimleri planlamalıdır.

3.1.5. Tarafımızdan yetkilendirilmiş kuruluş belgelendirme yapmış olduğu program ile ilgili danışmanlık hizmeti vermeyeceğini taahhüt etmelidir.

3.1.6. Yetkilendirilmiş olan belgelendirme kuruluşunda çıkar çatışmalarından uzak, ticari kaygı gütmeme, yanlılıktan uzak olma, önyargılardan uzak olma, nötr olma, adil olma, açık fikirlilik, iltimas yapmama ve dengenin korunması sağlanmalıdır.

3.1.7. Kuruluş, müşterinin belgesinin askıya alınması, geri çekilmesi ile birlikte müşterinin belgelendirmeye herhangi bir atıf içeren her türlü reklam konusunun kullanımına son vermesini ve belgelendirme programının gerektirdiği tedbirleri ve gerekli olan diğer her türlü tedbiri almasını sağlamalıdır.

3.1.8. Kuruluşun işletmelere vereceği sertifikalar, sertifika üzerinde belirtilen tarihe kadar geçerlidir. Kuruluş internet sitesinden belgelendirdiği kuruluşların sertifika durumunu (aktif,

Hazırlayan Kalite Yönetim Temsilcisi	Onaylayan Merkez Müdürü

	T.C. BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ TARIM VE HAYVANCILIKTA STANDARDİZASYON VE BELGELENDİRME UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM SİSTEMİ			
	Doküman No TLM.06	İlk Yayın Tarihi 18.03.2021	Revizyon Tarih/No --/00	Sayfa No 3/23
KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME KURULUŞU ÇALIŞMA TALİMATI				

askıda vb.) yayımlamakla yükümlüdür.

3.1.9. Kuruluş, dokümanlar, broşürler veya reklamlar gibi iletişim ortamlarında belgelendirmeye atıf yaparken, belgelendirme programına, şartlarına veya belgelendirme programında belirtilen şartlara yükümlü olduğunu beyan etmelidir.

3.1.10. Belgelendirme kuruluşu işletmelerde değerlendirme sürecinde Belgenin Askıya Alınması ve Geri Çekilmesi Prosedürü (PRS.10)'ne uymakla yükümlüdür.

3.1.11. Belgelendirme ücretleri yıllık olarak üniversitemiz tarafından belirlenmektedir. Belgelendirme kuruluşları belirlenen ücretler doğrultusunda belgelendirme yapmakla yükümlüdür. Belgelendirme ücretine aynı şehirde yol masrafları da dâhildir. Farklı şehirlerde yer alan belgelendirme faaliyetlerinde seyahat, iâşe ve ibate giderleri işletme sahibine aittir. Ücretlendirmeye uygun faaliyet göstermeyen belgelendirme kuruluşlarında Belgenin Askıya Alınması ve Geri Çekilmesi Prosedürü (PRS.10)'nde belirtildiği şekilde belgelendirme askıya alınır.

3.2. Belgelendirme Şartları

3.2.1. Taleplerin Alınması ve Değerlendirilmesi

3.2.1.1. İlgili illerde bulunan Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği'nce sıfat döneminden önce çağrıya çıkılır ve/veya işletme sahipleri bireysel olarak başvurular alınır. Başvuru formunda belirtilen bilgiler ve şartlar gözden geçirilerek talepler değerlendirilmelidir. Kuruluş ve müşteri arasında karşılıklı 4 (dört) yıllık sözleşme imzalanmalıdır.

3.2.1.2. Müşterilerin belgelendirme sürecinde, denetimlere arka arkaya 3 (üç) yıl aynı denetçilerin görevlendirilmemesi sağlanmalıdır. Aynı yıl içerisinde birinci ve ikinci denetime aynı bilirkişilerin katılması sağlanmalıdır.

3.2.1.3. Şikâyet durumunda belgelendirme kuruluşu tarafından değerlendirme yapılır. Kırt sekiz (48) saat önce işletmeye haber verilerek habersiz denetimle şikâyetin yerinde incelenmesi gerçekleştirilebilir. Şikâyet değerlendirmesi sonuncunda belirlenen uygunsuzluklar için düzeltme süresi 3 (üç) aydır, istisnai durumlarda denetçi inisiyatifi baz alınarak süre uzatılabilir. Denetim veya değerlendirme sonucunda uygunsuzluğun tamamlanamaması gibi durumlarda belgenin askıya alınması veya geri çekilmesi sağlanmalıdır. Şikâyetin değerlendirilmesinde işletme ile ilgili Belgenin Askıya Alınması ve Geri Çekilmesi Prosedürü (PRS.10)'nde belirtilen geri çekme maddeleri ile karşılaştırılması durumunda belgenin geri çekilmesi sağlanmalıdır. Belgelendirme kuruluşu askıya alma ve geri çekilme uygulamış olduğu müşterilerin bilgilerini ilgili kayıtlar ile

Hazırlayan Kalite Yönetim Temsilcisi	Onaylayan Merkez Müdürü

	T.C. BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ TARIM VE HAYVANCILIKTA STANDARDİZASYON VE BELGELENDİRME UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM SİSTEMİ			
	Doküman No TLM.06	İlk Yayın Tarihi 18.03.2021	Revizyon Tarih/No --/00	Sayfa No 4/23
KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME KURULUŞU ÇALIŞMA TALİMATI				

birlikte program sahibine bildirmelidir.

3.2.1.4. Tek tüzel kişiliğe sahip olan farklı adreslerde bulunan işletmelerde tek başvuru formu ve sözleşme imzalanması talep edilmelidir. Tek bir tüzel kişiliğe bağlı fakat farklı adreslerde bulunan işletmeler şube olarak değerlendirilmeli ve şube adresleri başvuru formunda beyan edilmelidir. Tek bir tüzel kişilik adı altında sertifikalar farklı adresler/şubeler için ayrı ayrı düzenlenmelidir. Sertifikalarda şubelerin kendi adresleri belirtilmelidir.

3.2.1.5. Belgelendirme kuruluşu, müşteriye veya diğer müşterilere verilmiş olan mevcut belgelendirmeleri kabul ederek programın kapsamında ve faaliyetlerinde herhangi bir değişiklik yapamaz. Program gerekleri aynen yerine getirilmelidir.

3.2.1.6. Küçükbaş sürü belgelendirme kapsamında belgelendirme başvurularında iki farklı belge türü tanımlanmıştır. İyi Sürü ve İyi Sürü Plus⁺ Belgelendirme sürecinde işletme başvuru formunda hangi kapsamda başvuruda bulunmak istediğini belirtmelidir. Küçükbaş sürü belgelendirme kapsamında, İyi Sürü Belgelendirme sürecinde hayvanlara genel sağlık taraması yapılır. Doğumlardan sonra yapılan denetimlerde genel sağlık taramasının yanı sıra doğan yavru kayıtlarına bakılır. İyi Sürü Plus⁺ Belgelendirme sürecinde, İyi Sürü Belgelendirme sürecinden farklı olarak çiftleşme öncesi sürüde sıfatta kullanılacak koç ve/veya tekelerin aborta sebebiyet veren ve yasal otoriteler tarafından taranmasına izin verilen hastalıklar yönünden koçlarda Maedi Visna Virus (MVV)/keçilerde Caprine Arthritis Encephalitis Virus (CAEV), Border Disease Virus (BDV), *Chlamydiophila* abortus, *Mycobacterium paratuberculosis* taraması yapılmalı ve bunun yanında yetiştirici elde sıfat yapacağına dair beyanda bulunmalıdır.

3.2.2. Denetim Planlanması ve Gerçekleştirilmesi

3.2.2.1. Başvurunun kuruluş tarafından değerlendirilmesi sonrası müşterinin denetim için uygun olduğu zamana planlama yapılmalıdır. Denetim için bilirkişi ekibi bir baş denetçi dâhil olmak en az 1 (bir) kişi atanması sağlanmalıdır. Birden fazla alan denetimi bir denetçi tarafından gerçekleştirilebilir. Denetime alanında uzman denetçi ekibi oluşturulur.

3.2.2.2. İşletmeye denetime gidecek olan denetçiler, belgelendirme kararı verecek kişiler ve sertifikasyon aşamasında görev alan personeller ve kuruluş arasında 2 (iki) sene içerisinde herhangi bir danışmanlık, eğitim, ticari vb. bağlantısının bulunmadığına dair beyan bulunmalıdır.

3.2.2.3. Planlanmış olan denetim tarihinde, hayvan doğumunun olması ya da hayvanlarda bulaşıcı hastalık görülmesi, hava şartlarının uygun olmaması, salgın vb. hem kuruluşu hem de

Hazırlayan Kalite Yönetim Temsilcisi	Onaylayan Merkez Müdürü

	T.C. BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ TARIM VE HAYVANCILIKTA STANDARDİZASYON VE BELGELENDİRME UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM SİSTEMİ			
	Doküman No TLM.06	İlk Yayın Tarihi 18.03.2021	Revizyon Tarih/No --/00	Sayfa No 5/23
KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME KURULUŞU ÇALIŞMA TALİMATI				

bilirkişiyi olumsuz etkileyebilecek olağanüstü hal olması durumunda bilgilendirme yapılarak denetim planı değiştirilmelidir.

3.2.2.4. Küçükbaş sürü belgelendirilmesi 2 (iki) farklı zamanda tamamlanır. 2 (iki) farklı zamanda gerçekleştirilen denetimlerin süresi toplamda en az 10 (on) saat olacak şekilde planlama yapılabilir. Bir alt başlığa birden fazla denetçi görevlendirilmesi, işletmenin kapsamı, hayvan sayısı ve yapısı, belgelendirme türüne göre hastalık taraması yapılacak hayvan sayısı baz alınarak denetim süreleri kısalabilir veya uzayabilir.

Tek tüzel kişilik bünyesinde yer alan farklı adreslerde bulunan şube işletmelerin denetim süreside aynı şekilde planlanmalıdır.

Planlanmış olan denetim süresi göz önüne alınarak bir denetim ekibi bir günde yakın mevkilerde (aynı ilçe) bulunan birden fazla adres denetimine görevlendirilebilir. Şubesi bulunan işletmelerin denetiminde konumlar (aynı ilçe) ve denetçi sayısı göz önüne alınarak denetimler aynı gün olarak planlanabilir. Aynı günde denetimin tamamlanamayacağı kadar birbirinden uzak adreslerin (farklı şehir, farklı ilçe) denetiminde farklı günler tercih edilmelidir.

Başvuru talebinde bulunacak işletmelerde ön koşul olarak uzman bir veterinerden (özel veya kamu kurumu) aşılama, hayvan besleme, kayıt tutma, sürüye kontrollü hayvan girişinin nasıl yapılacağı ve mevsimsel uygulamalar (ayak bakımı, boynuz ve tırnak bakımı vb.) hakkında eğitim almış olması gerekmektedir. İşletmelerin güncel hayvan listesi başvuru aşamasında talep edilmelidir.

3.2.2.5. Belgelendirme sürecinde 2 (iki) farklı zamanda gerçekleştirilecek olan denetimlerde yapılacak işlemler aşağıda belirtildiği şekilde yapılmalı ve kayıt altına alınmalıdır.

İşletmelere ilk denetim hayvanların çiftleşmesinden en az 20 (yirmi) gün önce gerçekleştirilmelidir. İşletme başvurusunda İyi Sürü Plus⁺ Belgelendirme türünü belirtmiş ise sürüdeki teke/koçlardan kan örneği alınmalıdır. Sürüde genel sağlık taraması yapılmalıdır. Genel sağlık taramasında Pseudotüberküloz lezyonu, apse, diareye, göz burun akıntısı, öksürük, yetişkinlerde paratüberküloza benzer inatçı ishal ve zayıflama, topallık, deride tüy dökülmeleri, memelerde şişlik, kızarıklık varlığı yönünden hayvanlar incelenmelidir. Aynı zamanda yetiştiriciden hayvanların abort geçmişi bakımından bilgi alınmalıdır.

Analiz sonuçlarının tamamlanması sonrası değerlendirme ekibi tarafından sonuçlar incelenmeli ve sıfat dönemi öncesi telefon ile işletmeye bilgi verilmelidir. Taraması yapılan hastalıkların

Hazırlayan Kalite Yönetim Temsilcisi	Onaylayan Merkez Müdürü

	T.C. BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ TARIM VE HAYVANCILIKTA STANDARDİZASYON VE BELGELENDİRME UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM SİSTEMİ			
	Doküman No TLM.06	İlk Yayın Tarihi 18.03.2021	Revizyon Tarih/No --/00	Sayfa No 6/23
KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME KURULUŞU ÇALIŞMA TALİMATI				

tespit edilmesi (pozitif olması) durumunda hasta olan hayvanların sürüden uzaklaştırılması sağlanmalıdır. Hayvanların çiftleşmesinden önce ilk denetimde yapılan genel sağlık taramasına göre tedavi yöntemi ile iyileştirilebilecek olan hayvanların tedavi ettirilmesi istenmelidir. Tedavisi mümkün olmayan hastalıklarda hasta hayvanların da işletme sahibi tarafından sürüden uzaklaştırılması sağlanmalıdır. İşletme sahibinden sürüden uzaklaştırılacağına dair beyan alınmalıdır. İkinci denetimde uzaklaştırılması gereken hayvanların sürüde olup olmadığı kontrol edilmelidir.

Doğum yapacak hayvan sayısına göre işaret küpesi ve işaret küpelerinin yanında dijital el tartısı ve küpe pensi işletmeye verilmelidir, eğer işletme de bu malzemeler mevcut ise verilmez. İşaret küpesi belgelendirme kuruluşu tarafından numaralandırılmalı ve temin edilmelidir. Belgelendirme sürecinde yeni gebeliklerin bulunması durumunda belgelendirme kuruluşuna bilgi verilmeli ve işaret küpesi temin edilerek kayıtlarının tutulması sağlanmalıdır.

İşletmelere gidilen ikinci denetim çiftleşme süresine bağlı olarak birinci değerlendirmeden 6 (altı) ay sonra gerçekleştirilmelidir. Genel sağlık taraması gerçekleştirilmelidir. Genel sağlık taramasında Pseudotüberküloz lezyonu, apse, diareye, göz burun akıntısı, öksürük, yetişkinlerde paratüberküloza benzer inatçı ishal ve zayıflama, topallık, deride tüy dökülmeleri, memelerde şişlik, kızarıklık varlığı yönünden hayvanlar incelenmelidir. Boynuz ve tırnakların durumunu kontrol edilmelidir. Hastalık bulunan hayvanların sürüden çıkarılıp çıkarılmadığı kontrol edilmelidir. İyi Sürü Plus⁺ Belgelendirme sürecinde hayvan sahibinin elde sıfat kayıtlarının kontrolü yapılmalıdır.

Doğan hayvanlara takılmış olan işaret küpelerine bağlı olarak tutulmuş kayıtlar incelenmelidir. Hayvanların küpe numaralarına göre anne-yavru ve sağlık kayıtlarının kontrolleri yapılmalıdır. Anne ile ilgili çiftleşme, gebelik ve sağlık kayıtları talep edilmelidir. İyi Sürü Plus⁺ Belgelendirme süresince annenin hangi teke/koç ile çiftleştiğinin kayıtları istenmelidir. Doğan yavru için doğum tarihi, küpe numarası, doğum ağırlığı, cinsiyeti, doğum tipi ve doğum saati ve yeni doğan bakımları ile ilgili bilgilerin kayıtları incelenmelidir.

İki denetimde de Küçükbaş Sürü Standardı (STD.02) temel alınarak hazırlanmış olan Ek-1’de belirtilmiş Küçükbaş Sürü Belgelendirme Soru Listesi kullanılarak değerlendirme yapılmalıdır. Açıklama kısmına görülen doküman numarası, tarihi veya müşteri tarafından verilen yanıtlar kanıt olarak yazılmalıdır. Soru listesinde belirtilen kriterleri işletme karşılamıyor ise “Hayır” cevabı işaretlenmelidir. “Hayır” olarak işaretlenen kriterler için objektif delil (fotoğraf, kayıt, doküman vb.) alınarak açıklama kısmında belirtilmelidir. İşletmenin türüne bağlı olarak sorular

Hazırlayan Kalite Yönetim Temsilcisi	Onaylayan Merkez Müdürü

	T.C. BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ TARIM VE HAYVANCILIKTA STANDARDİZASYON VE BELGELENDİRME UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM SİSTEMİ			
	Doküman No TLM.06	İlk Yayın Tarihi 18.03.2021	Revizyon Tarih/No --/00	Sayfa No 7/23
KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME KURULUŞU ÇALIŞMA TALİMATI				

uygun değilse maddenin açıklama kısmına “uygun değildir” (veya “kapsam dışı”) olarak belirtilmelidir. Bilgi toplama yöntemleri; sorumlu ile görüşmeler, faaliyetlerin gözlenmesi ve dokümanların-sertifikaaların gözden geçirilmesi şeklinde olmalıdır. Denetimlerde denetçilerin aynı değerlendirme yöntemi ile denetimi gerçekleştirmesi adına değerlendirme yöntemi, Küçükbaş Sürü Belgelendirme (İyi Sürü, İyi Sürü Plus⁺) Soru Listesi madde madde görsel değerlendirme, mülakat yapılması, kayıtların incelenmesi vb. şekilde belirtilmiştir. Yetkilendirilmiş kuruluş Küçükbaş Sürü Belgelendirme Soru Listesi’ni (Ek-1) aynen kullanmakla yükümlüdür. Soru listesinde herhangi bir değişiklik yapamaz. Değişiklik talep edilmesi durumunda talepler Standartların Hazırlanması, Yayınlanması, Gözden Geçirilmesi ve Uygulanması Prosedürü (PRS.06)’nde belirtildiği şekilde tarafımıza iletilmelidir.

İyi Sürü Plus⁺ Belgelendirme türünde hastalık taraması sonunda hastalık tespit edilen hayvanların sürüden çıkarılmadığının tespit edilmesi ve/veya her iki belgelendirme türü için genel sağlık taramasında tedavisi olan hastalıkların tedavi ettirilmemesi, yeni doğan hayvanlara işaret küpelerinin takılmamış olması durumlarında belgelendirme süreci sonlandırılmalıdır.

İşletme sahibi sürüye yeni hayvan gelmesi durumunda en az 15 (on beş) gün diğer hayvanlardan ayrı gözetimde tutmakla ve belgelendirme kuruluşuna haber vermekle yükümlüdür. Sürü ile ilgili kayıtların tutulmaması durumunda belgelendirme süreci sonlandırılmalıdır.

3.2.3. Belgelendirme Süreci

3.2.3.1. Denetimin gerçekleştirilmesinde “Açılış Toplantısı”, “Saha Turu”, “Raporlama” ve “Kapanış Toplantısı” aşamaları yer almalı ve ilgili kayıtlar tutulmalıdır.

3.2.3.2. Denetim ekibi, kendi sağlıklarının korunması ve işletmenin güvenliğinin korunması amacı ile önlük veya koruyucu kıyafet kullanmalıdır.

3.2.3.3. Denetim esnasında denetçiye kuruluşun sahibi, bakıcıları vd. ilgili kişiler yardımcı olabilir. Denetimde konuya hâkim ve uygun personelin bulunmaması, denetçi sağlığını riske atabilecek durumların olması, denetime ciddi engel teşkil eden problemlerin gözlenmesi, yalan beyanda bulunulduğunun tespit edilmesi, hayvan doğumu ya da hayvanlarda bulaşıcı hastalık görülmesi, hava şartlarının uygun olmaması, salgın vb. hem kuruluşu hem de bilirkişiyi olumsuz etkileyebilecek deprem, sel, yangın vb. olağanüstü hal olması durumlarında denetim yarıda kesilebilir.

3.2.3.4. Müşteriye Küçükbaş Sürü Belgelendirme Soru Listesi (Ek-1) baz alınarak tespit edilmiş

Hazırlayan Kalite Yönetim Temsilcisi	Onaylayan Merkez Müdürü

	T.C. BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ TARIM VE HAYVANCILIKTA STANDARDİZASYON VE BELGELENDİRME UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM SİSTEMİ			
	Doküman No TLM.06	İlk Yayın Tarihi 18.03.2021	Revizyon Tarih/No --/00	Sayfa No 8/23
KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME KURULUŞU ÇALIŞMA TALİMATI				

olan uygunsuzluklar bildirilmelidir. Müşteri belgelendirme prosesine devam edilmesi yönünde isteğini beyan etmesi üzerine belgelendirme sürecine devam edilmelidir. Müşterinin kapatabileceği uygunsuzluklar için denetçi kararı göz önüne alınarak düzeltici faaliyet oluşturulur. Denetim ekibinin önerisi doğrultusunda belgelendirme süreci devam ettirilir.

3.2.3.5. İkinci denetim sonunda, denetim ekibi birlikte ve/veya denetim ekibinin vermiş olduğu bilgiler doğrultusunda ve/veya baş denetçinin kendi bilgileri ve gözlemleri doğrultusunda denetim raporu hazırlanmalıdır. Belgelendirme sürecinde gerçekleştirilen birinci ve ikinci denetime farklı kişilerin katılması durumunda baş denetçi tarafından birinci ekipte yer alan bilirkişilerin işletme hakkında fikirleri ve görüşleri alınarak denetim raporu eklenmelidir. Denetim raporunda işletmenin genel durumu, bir sonraki gidilecek denetimde dikkat edilmesi gereken maddeler ve öneri/tavsiyeler yer almalıdır. Önlem alınmaması durumunda, uygunsuzluğa dönüşebilecek tespitler ise gözlem olarak denetim raporlarında bir sonraki yıl denetime giden denetçilerin değerlendirmesi için belirtilmelidir. Öneri/tavsiye bölümünde belgenin verilmesi, belgenin yenilenmesi/sürdürülmesi, belgenin askıya alınması, sertifika verilmemesi ve unvan/adres değişikliği denetim ekibi tarafından belirtilmelidir.

3.2.3.6. Yapılan denetimlerde gözlemlenmiş olan uygunsuzluklar için düzeltici faaliyet oluşturulması sağlanmalıdır. Belgelendirme denetiminde ve gözetim denetimlerinde düzeltici faaliyetler için belirlenen süre 3 (üç) ay olmalıdır. Sürenin yetismemesi durumunda dosya sorumlusu bilgilendirilir ve denetçi inisiyatifi baz alınarak süre uzatılabilir. Afet, ölüm, hastalık gibi mücbir sebeplerden dolayı olabilecek gecikmeler denetçiye ve dosya sorumlusuna bildirilmelidir. Gecikme sebebi göz önüne alınarak ilgili denetçi kararı ile süre uzatılabilir. Uygunsuzlukların kapatılması için 3 (üç) ay içinde veya sonunda düzeltici faaliyetler fotoğraf veya doküman bazında denetçiye telefon (mesaj, ticari mesajlaşma yazılımı vb.), posta veya e-posta olarak iletilmelidir. Uygunsuzluklar belirtilen sürelerde tamamlanamadı ise belgelendirme süreci 2 (iki) ay askıya alınır. Belirtilen süre sonunda da faaliyetler gerçekleşmez ise belgelendirme süreci iptal edilir. Yeniden belgelendirme denetiminde ise kapatma süresi sonunda tamamlanmayan dosyalar için Belgenin Askıya Alınması ve Geri Çekilmesi Prosedürü (PRS.10)'ne göre işlem uygulanır.

3.2.3.7. Denetçi uygunsuzluklar için oluşturulmuş olan düzeltici faaliyetleri değerlendirmeli ve baş denetçiye veya belgelendirme kuruluşuna yazılı olarak bildirmelidir.

3.2.3.8. Denetim esnasında belirlenen uygunsuzluklar için yapılacak düzeltici faaliyetlerin yerinde görülmesi, denetimde oluşturulan uygunsuzlukların denetçi tecrübesi ile

Hazırlayan Kalite Yönetim Temsilcisi	Onaylayan Merkez Müdürü

	T.C. BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ TARIM VE HAYVANCILIKTA STANDARDİZASYON VE BELGELENDİRME UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM SİSTEMİ			
	Doküman No TLM.06	İlk Yayın Tarihi 18.03.2021	Revizyon Tarih/No --/00	Sayfa No 9/23
KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME KURULUŞU ÇALIŞMA TALİMATI				

değerlendirildiğinde riskli bulunması veya gerekli olması durumunda oluşturulmuş olan uygunsuzluklar için takip denetimi gerçekleştirilmelidir. Takip denetimi, uygunsuzluğu tespit eden denetçi tarafından gerçekleştirilmelidir. Takip denetimi düzeltici faaliyetlerin tamamlandığının bildirilmesinin ardından, en geç 15 (on beş) gün sonra gerçekleştirilmelidir. Denetim planı belgelendirme denetimi gibi planlanmalıdır. Takip gerektiren uygunsuzlukların yerinde incelenmesi sırasında uygunsuzlukların devam ettiğinin kararı verilir ise belge askıya alınmalı veya belge verilemeyeceği bildirilmelidir.

3.2.3.9. Küçükbaş sürü denetiminde barınak yapısı ve yeterliliği, sürü sağlığı ve yönetimi, hijyen ve kayıt sistemi başlıkları altında değerlendirilmektedir.

3.2.3.10.Uygunsuzlukların kapatılması sonucunda halen soru listesinde belirtilen kriterlere uymayan maddeler var ise sertifikayı hak etmediği denetim sonuç raporunda belirtmelidir.

3.2.3.11.İşletmeye hangi sertifika türünden başvurduğuna bağlı olarak İyi Sürü veya İyi Sürü Plus⁺ soru listelerinde belirtilen tüm sorular sorulacaktır. Belgelendirme kuruluşları başvuruda bulunulan işletme türüne bağlı olarak Küçükbaş Sürü Belgelendirme Soru Listesi (Ek-1)'nde belirtilen soru listesini kullanmakla yükümlüdür. İyi Sürü veya İyi Sürü Plus⁺ sertifikası hak edebilmek için Küçükbaş Sürü Belgelendirme Soru Listesi (Ek-1)'ndeki İyi Sürü Belgelendirme kriterlerindeki 69 sorunun tümünden “evet” almalıdır. İyi Sürü Plus⁺ için de İyi Sürü Plus⁺ kriterlerindeki soruların tümünden “evet” almalıdır.

Tablo 1. İyi Sürü ve İyi Sürü Plus⁺ Kriter Sayıları

	Barınak Yapısı ve Yeterliliği	Sürü Sağlığı ve Yönetimi	Hijyen	Kayıt	İyi Sürü Plus ⁺ Ek	Toplam Kriter
İyi Sürü	21	18	14	16	-	69
İyi Sürü Plus ⁺	21	18	14	16	10	79

İşletmeler tarafından uygunsuzlukların kapatma faaliyetlerinin gönderilmesinin ardından denetçi 20 (yirmi) iş günü içerisinde faaliyetleri değerlendirmelidir. Düzeltici faaliyetlerin değerlendirilmesinin ardından baş denetçi dosyayı toparlayarak belgelendirme kuruluşuna iletmekle yükümlüdür.

Hazırlayan Kalite Yönetim Temsilcisi	Onaylayan Merkez Müdürü

	T.C. BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ TARIM VE HAYVANCILIKTA STANDARDİZASYON VE BELGELENDİRME UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM SİSTEMİ			
	Doküman No TLM.06	İlk Yayın Tarihi 18.03.2021	Revizyon Tarih/No --/00	Sayfa No 10/23
KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME KURULUŞU ÇALIŞMA TALİMATI				

3.2.3.12. Belgelendirme kuruluşu işletmelerden almış olduğu kanların test faaliyetlerini yasal otorite tarafından kabul gören laboratuvarlara, üniversite laboratuvarlarına veya TS EN ISO 17025 kapsamında izlenebilirliği olan laboratuvarlara yaptırılması gerekmektedir.

3.2.4. Denetimin Gözden Geçirilmesi ve Sertifikanın Basılması

3.2.4.1. Değerlendirilmiş ve baş denetçiye iletilmiş olan dokümanlar belgelendirme kuruluşuna teslim edilmelidir.

3.2.4.2. Tüm değerlendirme faaliyetlerinin sonuçları, gözden geçirme öncesinde dokümante edilmelidir.

3.2.4.3. Denetim sırasında tutulan bütün kayıtlar, denetim ekibi önerileri, sonuçlar ve dokümanlar belgelendirme kuruluşunda görevli personel tarafından kuruluşun denetçi listesinde görev alan ilgili firmanın denetimine gitmemiş ve ticari bir geçmişi bulunmayan bir denetçiye (bilirkişiye) göndererek teknik incelemeye sunmalıdır. Belgelendirme kuruluşu ilk kez yetki almasında karar öncesi teknik inceleme yapan bilirkişinin denetçi kriterlerine sahip olması yeterlidir. Sonraki süreçte karar öncesi teknik inceleme yapan bilirkişi atamaları için program kapsamında minimum 1 (bir) denetime denetçi olarak katılmış olması gerekmektedir. Bilirkişi tarafından denetim ekibi seçimi/yetkinliği, denetim planı, denetimde kayıt altına alınması gereken formların uygunluğu, uygunsuzlukların doğru bir şekilde tanımlanması, düzeltici faaliyetlerin zamanında ve yeterli/etkin bir şekilde kapatılması ve kullanılan dokümanların güncel olması gözden geçirilmeli ve belgelendirme, belgenin devamı, askıya alma veya belgenin verilmemesi konusunda karar önerisinde bulunulmalıdır. Bilirkişi tarafından dosya değerlendirilerek 10 (on) iş günü içerisinde belgelendirme kararı için belgelendirme kuruluşuna bildirmesi gerekmektedir.

3.2.4.4. Belgelendirme kararının da belgelendirme müdürü tarafından 10 (on) iş günü içerisinde alınması ve sertifikanın basılması sağlanmalıdır.

3.2.4.5. Teknik incelemede belirtilen karar önerisi doğrultusunda belgelendirme kuruluşunda karar onayı veren sorumlu kişi (belgelendirme müdürü) tarafından tekrar gözden geçirme işlemi yapılarak karar verilmelidir. Belgelendirme müdürü tekrar gözden geçirme işleminde tüm kayıtları, belirlenen uygunsuzlukları ve düzeltici faaliyetleri kontrol eder. Sertifika, sertifikasyon hazırlamadan yetkili personel tarafından hazırlanmalıdır.

3.2.4.6. Sertifikanın geçerlilik süresi, belgelendirme karar tarihinden itibaren 4 (dört) yıldır.

Hazırlayan Kalite Yönetim Temsilcisi	Onaylayan Merkez Müdürü

	T.C. BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ TARIM VE HAYVANCILIKTA STANDARDİZASYON VE BELGELENDİRME UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM SİSTEMİ			
	Doküman No TLM.06	İlk Yayın Tarihi 18.03.2021	Revizyon Tarih/No --/00	Sayfa No 11/23
KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME KURULUŞU ÇALIŞMA TALİMATI				

Sertifikada müşterinin adı ve adresi, sertifikanın verildiği tarih, sertifika numarası, revizyon durumu, sertifikanın kapsamı, sertifikanın geçerlilik tarihi yer almalıdır. Sertifika geçerlilik dönemi olan 4 (dört) yıl içinde adres değişikliği, unvan değişikliği gibi nedenlerden dolayı güncellenebilir. Bu durumda revizyon numarası değiştirilerek sertifika tekrar düzenlenmelidir.

3.2.4.7. Sertifika geçerlilik dönemi olan 4 (dört) yıl içinde İyi Sürü Sertifikası almış olan işletmeler İyi Sürü Plus⁺ Sertifikasına başvuruda bulunabilir. Bu durumda başvuru süreci tekrar gerçekleştirilmelidir. Denetim planlaması, denetimin gerçekleştirilmesi, uygunsuzlukların tamamlanması, gözden geçirilme ve karar süreçleri belgelendirme sürecinde olduğu gibi aynen yapılmalı ve denetimde belgelendirme türüne bağlı olarak kullanılabilen Küçükbaş Sürü Belgelendirme Soru Listesi (Ek-1)'nde belirtilen tüm sorular değerlendirmeye alınmalıdır.

3.2.4.8. Sene sonunda belgelendirme kuruluşu belgelendirme sürecinin sonunda sertifika verdiği Belgelendirilmiş Firmaları Bildirim Formu Listesini (Ek-2) program sahibine göndermelidir.

3.2.5. Gözetim

Küçükbaş belgelendirme sürecinde belgelendirme sürecini takiben her sıfat döneminden yirmi (20) gün önce gözetim denetimi gerçekleştirilir. Gözetim denetiminde İyi Sürü Plus⁺ Belgelendirme süreci için çiftleşecek olan teke/koçlara 3.2.1.6 maddesinde belirtilen hastalık taramaları yapılmalı ve belgelendirme sürecinde gerçekleştirilen sağlık kontrolleri sağlanmalıdır. Sertifika kapsamına bağlı olarak Küçükbaş Sürü Belgelendirme Soru Listesi (Ek-1) kullanılarak gözetim denetim tamamlanır. Gözetim denetimi sürüde bulunan hayvan sayısına ve denetçi sayısına bağlı olarak en az 3 (üç) saatte gerçekleştirilmelidir. En son denetim sürecinden sonra yeni doğum yapan hayvanların incelemesi de gerçekleştirilmelidir. Denetimde uygunsuzluk tespit edilmesi durumunda 3.2.3.6. maddede belirtildiği şekilde süreç yürütülmelidir. Dosya uygunsuzlukların kapatılması ile birlikte karar önerisi belirtilerek belgelendirme kuruluşuna iletilmelidir. Belgelendirme kuruluşu denetçi havuzunda yer alan bir bilirkişiye gözetim dosyasını göndermeli ve dosyanın gözden geçirilerek kontrolü sağlanmalıdır. Belgelendirme kuruluşu bilirkişi önerisi doğrultusunda belgenin devamını veya askıya alma/geri çekme kararını vermelidir.

İşletme gözetim denetiminde önce belgelendirme sözleşmesinin sona ermesini talep etmesi durumunda sertifikaların geri alınması ve sözleşmenin iptali sağlanmalıdır.

Hazırlayan Kalite Yönetim Temsilcisi	Onaylayan Merkez Müdürü

	T.C. BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ TARIM VE HAYVANCILIKTA STANDARDİZASYON VE BELGELENDİRME UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM SİSTEMİ			
	Doküman No TLM.06	İlk Yayın Tarihi 18.03.2021	Revizyon Tarih/No --/00	Sayfa No 12/23
KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME KURULUŞU ÇALIŞMA TALİMATI				

3.2.6. İşletmelerin Yeniden Belgelendirilmesi

3.2.6.1. Verilen sertifikaların süresi 4 (dört) yıldır. İşletmeler ile yeni bir sözleşme karşılıklı imzalanarak belgelendirme süreci başlatılmalıdır. Yeniden belgelendirme süreci ilk belgelendirmede yürütüldüğü şekilde sürdürülmelidir. Yeniden belgelendirme ilk belgelendirme süreci ile aynı şekilde yürütülmekle birlikte bir önceki yılda ,yapılan denetimlerin kayıtları incelenmelidir. Bir önceki denetimde tespit edilen uygunsuzlukların, belirtilen gözlem ve önerilerin gerçekleştirilme durumu incelenmelidir.

3.2.6.2. Belgelendirme süreci başvuru formu ile tekrar başlatılır. Denetim tarihi işletmeler ile görüşülerek planlanır ve değerlendirme yapılarak belgelendirme süreci gerçekleştirilmelidir. Sertifikasyon süresince müşterinin aldığı şikâyet/itirazlar faaliyetlere ilişkin olarak verdiği beyanlar gözden geçirilmelidir.

4. İLGİLİ DOKÜMAN/REFERANSLAR

Standartların Hazırlanması, Yayımlanması, Gözden Geçirilmesi ve Uygulanması Prosedürü (PRS.06)

Belgenin Askıya alınması veya İptal Edilmesi Prosedürü (PRS.10)

Küçükbaş Sürü Standardı (STD.02)

5. REVİZYON TARİHÇESİ

Revizyon No	Revizyon Tarihi	Revizyon Mahiyeti

Hazırlayan Kalite Yönetim Temsilcisi	Onaylayan Merkez Müdürü

Ek-1: KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME SORU LİSTESİ

IS	İYİ SÜRÜ KRİTERLERİ			
IS	İYİ SÜRÜ KRİTERLERİ	DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ	EVET HAYIR	İLGİLİ BELGE, KAYIT, BULGULAR [Değerlendirme Ekibi tarafından doldurulacak]
IS.1.	BARINAK YAPISI VE YETERLİLİĞİ			
IS.1.1.	İşletme girişinde dezenfektan ve ayak banyoluğu bulunuyor mu?	Görsel değerlendirme ve mülakat yapılır. Ayak için en az 1 m uzunluk, 15 cm derinlik ve 50 cm genişlikte yüzlek banyo, parazit mücadelesi için en az 5 m uzunluk, 1,5 m derinlik ve 80 cm genişlikte derin banyoluk olmalıdır.	☐ E ☐ H	
IS.1.2.	Kapıların açılış yönü hayvanların dışarı rahat çıkabilmeleri ve herhangi bir yaralanmayı önleme noktasında dışarı açılır şekilde mi?	Görsel (kapılar) değerlendirme yapılır, ilgili ekipman kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.1.3.	İşletmeye girildiğinde idrar vb. kokusu olmayan temiz hava hissediliyor mu?	Duyusal ve görsel (tavan, duvar ve taban) değerlendirme yapılır.	☐ E ☐ H	
IS.1.4.	İşletmede doğal ya da yapay yoldan bir aydınlatma var mı?	Görsel değerlendirme yapılır, aydınlatma olanakları kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.1.5.	İşletmede doğal aydınlatma için pencere alanı yeterli mi?	Görsel değerlendirme yapılır, pencereler kontrol edilir. Pencere alanı taban alanının en az 1/15'si kadar olmalıdır. Pencerelerin alt kısımlarının tabandan yükseklikleri en az 2 m kadar olmalıdır.	☐ E ☐ H	
IS.1.6.	İşletmede revir ve/veya gözetim ünitesi var mı?	Görsel değerlendirme yapılır, revir ve/veya gözetim bölmeleri kontrol edilir. Revir ünitesi her 50 baş koyuna en az 2 m ² alan düşecek şekilde olmalıdır.	☐ E ☐ H	
IS.1.7.	İşletmede doğum bölmesi var mı?	Doğum bölmesi en az 1.2x1.2 m boyutlarında olup, en az 75 cm yükseklikte çit olmalıdır.	☐ E ☐ H	
IS.1.8.	İşletmede kuzu bölmesi var mı?	Kuzular anneleri ile birlikte aynı bölmede barındırılacakları gibi, doğum bölmelerinden geçilebilen özel kuzu bölmeleri de oluşturulabilir. Bu durumda her iki bölme arasında sadece kuzuların girip çıkabileceği en az 25 cm genişlikte ve en az 40 cm yükseklikte boşluklar bırakılmalıdır.	☐ E ☐ H	
IS.1.9.	İşletmede sağımlı yeri ve süt odası var mı?	Sağımlı yerinde yeterli sayıda sağımlı durağı ve sağımcı için bir platform bulunmalıdır. Sağımlı durakları en az 40 cm genişlikte ve en az 70 cm uzunlukta olmalıdır. Süt odasının büyüklüğü ise en az 9 m ² olmalıdır. Sütçü işletmelerde sorgulanır.	☐ E ☐ H	
IS.1.10.	İşletmede içinde kullanılan kıyafetlerin ayrı tutulduğu bir alan var mı?	Görsel değerlendirme yapılır, kıyafet alanları kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.1.11.	Tüm hayvanlar yemliklerden eşzamanlı olarak yararlanabiliyor mu?	Görsel değerlendirme yapılır, yemliklerin yerleşimine bakılır ve boşta hayvan kalmamasına dikkat edilir, mümkünse faaliyet gözlemlenir. Dizlerinin üzerine çökmeden yeme erişimi var mı? Tek taraflı yemliklerde yemlik genişliği en az 40 cm, çift taraflı yemliklerde en az 70 cm, yemliklerin yüksekliği en az 30 cm, uzunluğu keçi başına en az 50 cm, oğlak başına en az 20 cm olmalıdır.	☐ E ☐ H	

IS.1.12.	İşletmede hayvanların suya erişimi var mı?	Suya erişimde herhangi bir kısıtlama var mı? Hayvanların günlük sıvı alımını karşılayabilecekleri yeterli ekipman var mı? Suluklar sürekli dolu mu? Kesinti anında yedek su temini sağlanabiliyor mu? Görsel değerlendirme ve mülakat yapılır. Her 10 keçi için en az 50 cm suluk kenarı hesaplanmalıdır. Her 15 koyun için bir otomatik suluk hesaplanmalıdır. Su savaklarının kullanılması durumunda ise her 10 koyun için en az 30 cm suluk uzunluğu bırakılmalıdır.	☐ E ☐ H	
IS.1.13.	İşletmede suluklardaki suyun kış mevsiminde donması durumunda hayvanların susuz kalması engelleniyor mu?	Görsel değerlendirme ve mülakat yapılır, donmayı engelleyici önlemlerin yeterli olup olmadığı değerlendirilir.	☐ E ☐ H	
IS.1.14.	İşletmede hayvanların temasta bulunabileceği malzeme ve donanım hayvanlara zarar vermeyecek şekilde midir?	Görsel değerlendirme yapılır.	☐ E ☐ H	
IS.1.15.	İşletmede barınağın üzeri örtülü kısım yağmur sularını içeriye aktarmayacak şekilde mi?	Görsel değerlendirme yapılır, barınak üzeri örtülü kısmın su aktarmayacak yapıda olup olmadığı kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.1.16.	İşletme çatı mahya ile yan duvar yüksekliği uygun mu?	Çatı mahya yüksekliği en az 3,7 m olmalı, kapalı ağıllarda da yan duvar yüksekliğinin en az 2,8 m olmalıdır.	☐ E ☐ H	
IS.1.17.	İşletmede barınağın dışında hayvanlar için gezinme alanı/avlu var mı?	Görsel değerlendirme yapılır, barınak dışında gezinme alanı kontrol edilir. Bakım, besleme ve emzirmenin yapıldığı avlu/gezinme alanı etrafı zeminden en az 1,5 m yükseklikte, hayvanlara zarar vermeyecek bir malzeme ile çevrili ve taban alanı, ağıl tabanının en az 2 katı büyüklükte olmalıdır.	☐ E ☐ H	
IS.1.18.	İşletmede barınak binalarında barındırılmayan hayvanlar olumsuz koşullardan korunuyor ve günde en az bir kere kontrol ediliyor mu?	Hayvanlar, gerekli ve mümkün olması durumunda, olumsuz hava koşullarından, yırtıcı hayvanlardan ve sağlıkları için risk teşkil eden unsurlardan korunuyor mu? Mülakat yapılır.	☐ E ☐ H	
IS.1.19.	İşletme çevresi barikatlarla çevrilmiş mi ve giriş-çıkışlar sınırlandırılmış mı?	Görsel değerlendirme yapılır, işletme çevresindeki barikatlar (çit, tel, duvar vb.) kontrol edilir. Yaylada olduğunda sorgulanmaz.	☐ E ☐ H	
IS.1.20.	İşletme kemirgen, haşere (böcek, parazit) ve yabani hayvanlara karşı korunuyor mu?	Gerekli önlemler alınmış mı? Çiftlik kendi korunma yöntemi uyguluyor ise düzenli ilaçlama yapılıyor mu? Uygun ilaçlar kullanılıyor mu? İlaçlama kayıtlarına bakılır. Görsel değerlendirme ve mülakat yapılır. Yaylada olduğunda sorgulanmaz.	☐ E ☐ H	
IS.1.21.	Düzenli periyotlarla ağıl temizliği ve ağıl ilaçlanması yapılıyor mu?	Mülakat yapılır. Temizlenen dışkı atıklarının ağıla yakın bir bölgede bulunup bulunmadığı kontrol edilir. Barınaklarda kötü koku ile sinek veya kemirgenler için cazip bir ortam oluşturan dışkı, idrar, yem artıkları ve çevreye saçılmış yemler sıklıkla temizlenmelidir.	☐ E ☐ H	

IS.2.	SÜRÜ SAĞLIĞI VE YÖNETİMİ			
	Yem ve Su			
IS.2.1.	Hayvanlara verilen su içme kalitesinde midir?	Hayvanlara verilen suyun kaynağı nedir? Şebeke suyu mudur yoksa artezyen/kuyu suyu mudur? Su içerisinde gözle görülür bir kirlilik var mı? Görsel değerlendirme yapılır ve mülakat yapılır. Artezyen/kuyu suyu kullanımı durumunda su kuyusu ruhsatı kontrol edilir. Yayıda ise sorgulanmaz.	☐ E ☐ H	
IS.2.2.	Suluklar suyun kontamine olmasını engelleyecek şekilde doğru yükseklikte mi?	Görsel değerlendirme yapılır, sulukların yüksekliğinin kontamasyonu engellemeye uygun yükseklikte olup olmadığı kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.2.3.	Yemlikler yemin kontamine olmasını engelleyecek şekilde doğru yükseklikte mi?	Görsel değerlendirme yapılır, yemliklerin yüksekliğinin kontamasyonu engellemeye uygun yükseklikte olup olmadığı kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
	Sürü Yönetimi			
IS.2.4.	İşletmede küçükbaş sürü yönetimi ile ilgili eğitimler alınmış mıdır?	Aşılama, hayvan besleme, kayıt tutma, sürüye kontrollü hayvan girişinin nasıl yapılacağı ve mevsimsel uygulamalar (ayak bakımı, boynuz ve tırnak bakımı vb.) hakkında eğitim kayıtları kontrol edilir. Çoban sertifikası varsa eğitim sorgulanmaz.	☐ E ☐ H	
IS.2.5.	İşletmenin sürü listesi güncel mi?	Tarım ve Orman Bakanlığına kayıtlı olan güncel sürü listesi kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.2.6.	Sürünün genel sağlık taraması uygun mudur? Hayvanlar fiziksel görünüş açısından sağlıklı mıdır?	Görsel değerlendirme yapılır. Pseudotüberküloz lezyonu, apse, ishal, göz burun akıntısı, öksürük, yetişkinlerde paratüberküloza benzer inatçı ishal ve zayıflama, topallık, deride tüy dökülmeleri, memelerde şişlik, kızarıklık vb. parametrelere bakılır. Anne-yavru ve sağlık kayıtlarının kontrolleri yapılır. Ayak hastalıkları ve görmeye engel göz hastalıkları yönünden hayvanların sağlıklı olup olmadığı, boynuz kırığı ya da şekilsel bozuklukları olup olmadığı değerlendirilir.	☐ E ☐ H	
IS.2.7.	Sıfat döneminden önce damızlık değerini kaybeden ve/veya damızlık değerini iyi olmayan hayvanların çıkarılarak yerine bir önceki yılın yavrularından konulmuş mu?	Kayıtlar kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.2.8.	Hiçbir hayvana gereksiz yere acı çektirecek ya da yaralanmalarına yol açabilecek her türlü maddeyi ihtiva eden gıdalar ya da sıvılar verilmesi engelleniyor mu?	Görsel değerlendirme ve mülakat yapılır.	☐ E ☐ H	
	Çiftleşme ve Gebelik Yönetimi			
IS.2.9.	Koç-teke katım tarihleri kayıt altına alınıyor mu?	Kayıtlar kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.2.10.	Sıfatta kullanılan koç-teke/anaç oranı en az 1/25 mi?	Kayıtlar kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.2.11.	Çiftleşme sezonu öncesi bütün sürüye flushing besleme uygulanıyor mu?	Mülakat yapılır, flushing besleme (keçilere ve koyunlara aşım dönemine 2-3 hafta kala enerji ve protein yönünden zenginleştirilmiş yem desteği verilmesi ve aşım sonrasında da 2-3 hafta devam ettirilmesi) yapıp yapılmadığı sorgulanır.	☐ E ☐ H	

IS.2.12.	Koç teke katım zamanı öncesinde güncel sürü listesi oluşturuluyor mu?	Kayıtlar kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.2.13.	Koç teke katım zamanı öncesinde dışardan damızlık hayvan temini yapılıyorsa sağlık taramasından geçiriliyor mu?	Mülakat yapılır, sağlık tarama kayıtları kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.2.14.	İşletmede kan yakınlığını önlemek amacıyla yeni erkek damızlık hayvan temini yapılıyor mu?	Mülakat yapılır. Ne sıklıkla sürüye erkek damızlık hayvan katıldığı sorgulanır. 2-3 yılda bir yeni halvan katılması gerektiği vurgulanır.	☐ E ☐ H	
	Hastalık, Yaralanma, Ölüm Durumları			
IS.2.14.	Hayvanlarda ihbarı mecburi hastalık ortaya çıktığında (veya şüphelenildiğinde), şüpheli ölüm ve abort durumunda resmi makamlara derhal haber veriliyor mu?	Mülakat yapılır, Tarım ve Orman Bakanlığı İl ve/veya İlçe Müdürlüklerine yapılan ihbar kayıtlarına bakılır. İşletmede ihbarı mecburi hastalık görülmemiş ise sorgulanmaz. Derhal veteriner hekim çağırılıyor mu? Doğal ölüm için veteriner hekim tespiti yapılıyor mu? Veteriner hekim gelene kadar ölen hayvanlar muhafaza altına alınıyor mu? Ölen hayvanın kokuşması halinde, hayvan derisi yüzülmeden ve uygun şekilde nakledilerek, diğer hayvanların temas etmeyeceği, akarsulardan uzak, yeraltı sularını kirliletmeyecek şekilde en az 2 m derinliğindeki çukura kireçlenerek gömülüyor veya yakılıyor mu?	☐ E ☐ H	
IS.2.16.	Kuzu/Oğlak ölümleri %15 seviyesinin altında mıdır?	Kayıtlar kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.2.17.	Sürüde oluşabilecek hastalık, ölüm ve abort vakalarının bilgisi ile işletmeye hayvan giriş çıkış kayıtları olması durumunda belgelendirme kuruluşuna en kısa sürede bilgi veriliyor mu?	Mülakat yapılır, kayıtlar kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.2.18.	Hayvanlarda hastalanma, yaralanma ve ölüm durumlarında teşhis için mutlaka veteriner hekimden gecikmeksizin yardım isteniyor mu?	Hasta veya yaralı hayvanlar kuru, rahat altlığı olan uygun bir ayrı bölmede bulunduruluyor mu? Görsel değerlendirme ve mülakat yapılır, tedavi kayıtları ve müdahalenin Veteriner Hekim kontrolünde yapılıp yapılmadığı kontrol edilir.	☐ E ☐ H	

IS.3.	HİJYEN	DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ		İLGİLİ BELGE, KAYIT, BULGULAR
	Ekipman ve Donanım Temizliği			
IS.3.1.	Yemin depolanması ve muamele edilmesi için kullanılan binalar ve/veya alanlar temiz tutuluyor mu?	Yem ayrı bir alanda depolanıyor mu? Hangi temizlik malzemeleri ve dezenfektanlar kullanılıyor? Görsel değerlendirme ve mülakat yapılır, yemin depolandığı alanın nem ve rutubet koşulları, temizlikte kullanılan malzemeler ve dezenfektanlar kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.3.2.	Sağım ekipmanı ve sütün muamele edildiği, depolandığı veya soğutulduğu birimler, bulaşma riskini en aza indirecek şekilde konumlandırılmış ve inşa edilmiş mi?	Görsel değerlendirme yapılır, sağım, depolama ve soğutma birimleri kontrol edilir, sağım ekipmanlarının paslanmaz çelikten olup olmadığı kontrol edilir. Sütçü işletmelerde sorgulanır.	☐ E ☐ H	
IS.3.3.	Sütün temas ettiği tüm ekipman ve donanımlar rutin olarak bir program dahilinde temizleniyor ve dezenfekte ediliyor mu?	Her gün temizlik yapılıyor mu? Hangi temizlik maddeleri kullanılıyor? Kaplar, depolama tankları, süt pompaları, zemin, bütünüyle sağım sistemi temizleniyor mu? Görsel değerlendirme ve mülakat yapılır, kayıtlar incelenir. Sütçü işletmelerde sorgulanır.	☐ E ☐ H	
IS.3.4.	Sağım ekipmanlarının kullanımdan sonra temizliği yapılıyor mu?	Temizlik nasıl yapılıyor? Hangi dezenfektanlar kullanılıyor? Görsel değerlendirme ve mülakat yapılır, dezenfektanlar kontrol edilir. Süt sağım aşamasından sonra temizliğin yapılması gözlemlenir. Sütçü işletmelerde sorgulanır.	☐ E ☐ H	
IS.3.5.	Sağım ekipmanları (hortum, boru, meme lastiği vb.) gıdaya uygun sertifikalı malzemeden üretilmiş mi?	Kauçuk meme lastikleri ve hortumları ile tüm borular kolay temizlenebilir mi? Gerektiğinde dezenfekte edilebilir özelliklere sahip mi? Sağım makinesinin ekipmanları (hortum, boru, meme lastiği vb.) uygun periyotlarda değiştiriliyor mu? Görsel değerlendirme ve mülakat yapılır, kullanılan malzemelere ait üretici firmalardan alınan sertifikalar kontrol edilir. Sağım makinelerinin TS ISO 5707, TS ISO 6690, DIN ISO 20966 standartlarına ve kullanım kılavuzlarına uygun olarak imal ve monte edilip edilmediğine bakılır. Sütçü işletmelerde sorgulanır.	☐ E ☐ H	
IS.3.6.	Atıklar ve zararlı maddeler, bulaşmayı önleyecek şekilde depolanıyor ve/veya imha ediliyor mu?	Ne tür tedbirler alınıyor? Yem, gübre, veteriner tıbbi ürünleri, bitki koruma ürünleri, biyositler nerede depolanıyor ve/veya nasıl imha ediliyor? Görsel değerlendirme ve mülakat yapılır.	☐ E ☐ H	
	Personel Temizliği			
IS.3.7.	Gıda ile temas eden personelin sağlıklı olması ve sağlık riskleri konusunda eğitim alması sağlanıyor mu?	Görsel değerlendirme yapılır. Eğitim kayıtları kontrol edilir. Sütçü işletmelerde sorgulanır.	☐ E ☐ H	
IS.3.8.	Sağım ve/veya ilgili işlemleri yapan kişiler, uygun ve temiz kıyafetler giyiyor mu?	Görsel değerlendirme yapılır, süt sağım aşamasında personelin kıyafetleri gözlemlenir. Sütçü işletmelerde sorgulanır.	☐ E ☐ H	
	Sağım İşlemleri			
IS.3.9.	Sağıma başlamadan önce, meme uçları, memeler ve civarı temizleniyor mu?	Görsel değerlendirme yapılır, en az bir süt sağım sırasında personel gözlemlenir. Sütçü işletmelerde sorgulanır.	☐ E ☐ H	
IS.3.10.	Sağımı yapılan hayvanlarda tanımlanabilir bir meme yangısı olup olmadığının kontrolü yapılıyor mu?	Meme görsel olarak muayeneye tabi tutuluyor mu? Fiziksel değişiklikler kontrol ediliyor mu? Bir değişiklik saptandığında tedavi prosedürü uygulanıyor mu? Görsel değerlendirme ve mülakat yapılır, en az bir sağım sırasında personel gözlemlenir.	☐ E ☐ H	

		Sütçü işletmelerde sorgulanır.		
IS.3.11.	Sağım ve/veya ilgili işlemleri yapan kişiler, işlemlerden önce ellerini yıkıyor mu ve işlem boyunca el temizliğine dikkat ediyor mu?	Sağım ve muamele yerinin yakınında işlemi gerçekleştiren kişinin elini ve kolunu yıkayabileceği düzener mevcut mu? Görsel değerlendirme yapılır, en az bir süt sağım sırasında personel gözlemlenir. Sütçü işletmelerde sorgulanır.	☐ E ☐ H	
IS.3.12.	Sütün fiziksel-duyusal muayenesi her sağım öncesi kontrol ediliyor mu?	Görsel değerlendirme yapılır, en az bir sağım sırasında personel gözlemlenir. Kullanılan sağım yöntemine göre, her bir hayvandan alınan süt ve kolostrumun, sağımı yapan kişi tarafından fiziksel-duyusal (koku ve renk) muayeneye tabi tutulup tutulmadığı kontrol edilir. Görsel değerlendirme ve mülakat yapılır. Sütçü işletmelerde sorgulanır.	☐ E ☐ H	
IS.3.13.	Hayvanlarda izin verilen veteriner tıbbi ürünleri kullanıldığında, bu ürünler için tavsiye edilen kalıntı arınma süresinin tamamlanmasına uyuluyor mu?	Veteriner tıbbi ürün kullanılan hayvanlardan sağılan sütün imhası yapılıyor mu? Hangi sürelerde yapılıyor? Hangi uzaklaştırma / imha yöntemi kullanılıyor? Görsel değerlendirme ve mülakat yapılır, veteriner tıbbi ürün uygulanan hayvanın kayıt bilgisi ve uygulama periyodu kontrol edilir. Sütçü işletmelerde sorgulanır.	☐ E ☐ H	
IS.3.14.	Sağımdan hemen sonra süt soğutmaya alınıyor mu ve uygun sıcaklık aralığında soğutuluyor mu?	Görsel değerlendirme yapılır, sütler günlük toplanıyorsa ve 2 saatten fazla bekletilecekse 8 °C'den fazla olmayan sıcaklıklara, günlük toplanmayacaksa 6 °C'den fazla olmayan sıcaklıklara hemen soğutulup soğutulmadığı kontrol edilir. İşletmede soğutma tankı yoksa mülakat yapılarak en geç 2 saat içerisinde süt, sütü alacak ilgililere (firma, kooperatif vb.) verilip verilmediği kontrol edilir. Sütçü işletmelerde sorgulanır.	☐ E ☐ H	

IS.4.	KAYIT SİSTEMİ			
	Doğum ve Büyüme Kayıtları			
IS.4.1.	Üreme ve dölverimi kayıtları tutuluyor mu?	Doğan yavrular için doğum tarihi, cinsiyeti, doğum tipi ve doğum saati ve yeni doğan bakımları ile ilgili bilgilerin kayıtları kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.4.2.	Büyüme kayıtları tutuluyor mu?	Sürü gözlemi yapılır. Kuzu ve oğlakların yetiştirici tarafından işaret küpeleri takılıp, doğum ağırlıkları ilk 24 saat içerisinde alınarak doğum kayıt listesine kaydediliyor mu? Daha sonrasında da ilk altı ay içinde iki kez tartım ağırlığı alınıyor mu? Etçi işletmelerde sorgulanır.	☐ E ☐ H	
IS.4.3.	Süt kayıtları tutuluyor mu?	Toplam elde edilen süt/toplam sağılan hayvan sayısı kayıtlarına bakılır. Sütçü işletmelerde sorgulanır.	☐ E ☐ H	
IS.4.4.	Son bir yılda sürüye damızlık olarak seçilen katılan kuzu sayısı, sürüden çıkarılan ayıklanan hayvan sayısı kayıtları tutuluyor mu?	Son bir yıllık hayvan sayısına göre değerlendirilir.	☐ E ☐ H	
IS.4.5.	Sürüden çıkarılma sebebi kayıtları tutuluyor mu?	Hasta, kesilen, kısır, topallayan hayvan sayısı gibi kayıtlara bakılır.	☐ E ☐ H	
IS.4.6.	Erkek ve dişi yavrular zamanında birbirinden ayrılıyor mu?	Puberta çağına gelen erkek ve dişiler birbirinden ayrılmalıdır.	☐ E ☐ H	
IS.4.7.	Doğan yavrular için doğum tarihi, cinsiyeti, doğum tipi ve doğum saati ve yeni doğan bakımları ile ilgili bilgilerin kayıtları tutuluyor mu?	Kayıtlar kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.4.8.	Doğum öncesi gebe koyun/keçi ilave yemleme yapılıyor mu?	Mülakat yapılır, doğum öncesi gebelere son 4-6 hafta ilave yemleme yapılıp yapılmadığı sorgulanır.	☐ E ☐ H	
IS.4.9.	Doğuran koyun/keçi doğum sonrası ilave yemleme yapılıyor mu?	Mülakat yapılır.	☐ E ☐ H	
IS.4.10.	Doğan yavrulara ilk 2 ay başlangıç, sonraki 2 ay büyütme yemi veriliyor mu?	Mülakat yapılır.	☐ E ☐ H	
IS.4.11.	Otlağa çıkmadan önce kuru kaba yemle yemleme yapılıyor mu? Otlatılan hayvanlara otlak dönüşü doyduklarından emin olmak için ağılda konsantre yem ile ilave yemleme yapılıyor mu?	Mülakat yapılır.	☐ E ☐ H	
	Aşı ve Tedavi Kayıtları			
IS.4.12.	Sürülere, Tarım ve Orman İl Müdürlüğü'nün öngördüğü bütün enfeksiyöz hastalıklarla karşı aşılama yapılıyor mu?	Aşı kayıtları kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.4.13.	Yılda en az iki kez enterotoksemi aşısı yapılıyor mu?	Aşı kayıtları kontrol edilir.	☐ E ☐ H	

IS.4.14.	Keçi sürülerinde keçi ciğer ağrısı aşısı yapılıyor mu?	Aşı kayıtları kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.4.15.	Düzenli olarak yılda iki defa iç ve dış parazit mücadelesi yapıldı mı?	İç ve dış parazit mücadelesi kayıtları kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
IS.4.16.	Hayvanlara uygulanan tedavi ve ilaç kullanımları kayıt altına alınıyor mu?	Görsel değerlendirme yapılır, ilaç kayıtları, faturalar ve ilgili dokümanlar kontrol edilir.	☐ E ☐ H	

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
TARIM VE HAYVANCILIKTA STANDARDİZASYON VE BELGELENDİRME UYGULAMA VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM SİSTEMİ

Doküman No
TLM.06

İlk Yayın Tarihi
18.03.2021

Revizyon Tarih/No
--/00

Sayfa No
21/23

KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME KURULUŞU ÇALIŞMA TALİMATI

ISP	İYİ SÜRÜ PLUS + KRİTERLERİ			
ISP	İYİ SÜRÜ PLUS + KRİTERLERİ (İşletme bu program kapsamında başvuruda bulunmadı ise sorgulanmaz.)	DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ	EVET HAYIR	İLGİLİ BELGE, KAYIT, BULGULAR <i>[Değerlendirme Ekibi tarafından doldurulacak]</i>
ISP.1.	İşletmenin giriş bölümünün 200 metre kadar öncesinde biyogüvenlik önlemlerini içeren tabela var mı?	Görsel değerlendirme yapılır.	☐ E ☐ H	
ISP.2.	İşletmeye giriş çıkışlar kontrollü yapılıyor mu ve giren araçlar biyogüvenlik önlemleri göz önünde bulundurularak dezenfeksiyondan geçiriliyor mu?	Görsel değerlendirme yapılır. Kayıt altına alınır. Fotoğraf	☐ E ☐ H	
ISP.3.	Sütçü sürülerde <i>Mycoplasma agalactiae</i> etkenine yönelik aşılama yapılıyor mu?	Aşı kayıtları kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
ISP.4.	Gebeliğin son döneminde gebelik toksemisi riskine yönelik metabolik testler yapılıyor mu?	Kayıtlar kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
ISP.5.	Koç teke katım zamanı öncesinde güncel sürü listesi oluşturulup, sürü çiftleştikten iki (2) ay sonra alanında uzman veteriner hekim tarafından gebelik muayenesi yapılıyor mu?	Kayıtlar kontrol edilir.	☐ E ☐ H	
ISP.6.	Sürü elde sıfat yöntemi ile çiftleştirildi mi?	Mülakat yapılır, kayıtlara kontrol edilir. Anaç ile ilgili çiftleşme, gebelik ve sağlık kayıtları kontrol edildi mi? Anaçların hangi teke/koç ile çiftleştiğinin kayıtlarına bakıldı mı?	☐ E ☐ H	
ISP.7.	Sürünün laktasyon verileri tutuluyor mu?	Kayıtlar kontrol edilir. Sütçü sürü değilse sorgulanmaz.	☐ E ☐ H	
ISP.8.	Sütçü sürülerde sütte antibiyotik kalıntısı analizi gerçekleştiriliyor mu?	Analiz sonuçlarına bakılır. Sütçü sürü değilse sorgulanmaz.	☐ E ☐ H	

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
TARIM VE HAYVANCILIKTA STANDARDİZASYON VE BELGELENDİRME UYGULAMA VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETİM SİSTEMİ

Doküman No
TLM.06

İlk Yayın Tarihi
18.03.2021

Revizyon Tarih/No
--/00

Sayfa No
22/23

KÜÇÜKBAŞ SÜRÜ BELGELENDİRME KURULUŞU ÇALIŞMA TALİMATI

ISP.9.	Riski durumlarda yem analizi yapılıyor mu?	Yemde küf, renk değişikliği, kızışma (ısı oluşuma) vb. durumlarda analiz istenir. Mülakat yapılır.	☐ E ☐ H	
ISP.10.	Hastalık tespit edilen hayvanlar tedavi edilmiş ve/veya sürüden çıkarılıyor mu?	Kayıtlar kontrol edilir. Tedavisi uzun süren hayvanların tedavileriyle ilgili kayıtlara bakılır. Kanda bakılan parametreler; Maedi Visna Virus / Caprine Arthritis Encephalitis Virus (CAEV), Border Disease Virus, Chlamydia abortus, Coxiella burnetii, Mycobacterium paratuberculosis analizlerine göre sürü uygun mudur?	☐ E ☐ H	

